

**Jubilæum Sæculare Ecclesiæ Catholicæ Per Septendecim
Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala**

Per Septendecim Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala ; Ex Annalibus
Ecclesiasticis collectum Pro Xenio Oblatum Academicæ Sodalitati
Dominorum B. Mariæ Virginis Annunciatæ Herbipoli, Anno ...

Herbipoli, 1702

Decas I. (Ab anno Christi 1600. ad 1610.)

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64733)

SÆCULUM
DECIMUM
SEPTIMUM,

Continens res memorabi-
les, quæ contigerunt ab anno
Christi 1600. ad 1700.

DECAS I.

✽(Ab anno Christi 1600. ad 1610.)✽

✽(1601.)✽

EUROPA, licet magnitudine cæteris
partibus sit minor (utpotè cujus sum-
ma longitudo est milliarium Germani-
corum circiter 900, latitudo verò 550.)
amœnitate tamen, fertilitate, religione,
scientiarum & artium gloriâ, divitiis, ur-
bium copiâ, fortitudine & hominum in-
dustriâ omnes reliquas longè superat.
Continet ea duo Imperia, Occidentale Ro-
manorum, & Orientale Græcorum olim,

L 3

RUNC

nunc Turcarum : Habet regna plurima ac potentissima , Hispaniæ , Galliæ , Angliæ , Poloniæ Hungariæ , Bohemiæ , Neapolis , Siciiliæ , Scotiæ , Hiberniæ , Norwegiæ , Sveciæ , Dalmatiæ , Croatiæ , Bosniæ , Serviæ , Bulgariæ , Tartariæ minoris , sive Præcopensis , & alia : Sunt in eâ unus Archi. Ducatus Austriæ , & tres magni Ducatus Moschoviæ , Lithuaniam , Hetruriæ : Respublicæ potentiores quatuor , Venetorum , Genuensium , Helvetiorum & Hollandorum : Ducatus , Principatus , & Comitatus innumeri . Quorum omnium res memorabiles nostro sæculo gestas hoc compendium repræsentabit , à Prietio , Zentiphano potissimum & aliis quibusdam fide dignis & approbatis collectum .

ANno post inceptum sæculum primum Clemens instituit Canonizationem S. Raymundi Pennaforti ex Ordine S. Dominici die 29. Aprilis : quo eodem mense venerunt Romam Legati Regis Persarum , in Hispaniam navigaturi , ut Christianos Principes sollicitent contra Turcas .

Hispani Hibernos Catholicos classe missâ contra hæreticos Anglos , à quibus opprimebantur , adjuvant , sed fructu exiguo .

Ludovicus XIII. Rex Galliarum nascitur 4. Kalend. Octobris , cui recens nato pater

pater Henricus IV. gladii capulum dextræ inferuit, precatus, ut eo ad Dei gloriam & Ecclesiæ utilitatem uteretur, quæ vox non optantis, sed ferè vaticinantis fuit.

Carolus Svecus Sigismundi Regis Poloniae patruus post occupatam Sveciam, Livoniam quoque invadit, sed à Polonis cum strage repellitur, capto ejus filio Notho.

In Anglia Comes Effexius, quo Duce in Hibernia cum Comite Tironio & Hispanis pugnatum fuit, jam conjurationis reus ractus, Londini capite plectitur.

Insignis quidam Impostor Sebastianum Lusitaniæ Regem (qui anno 1578. in expeditione Africana infeliciter occubuit) tantâ arte se esse finxit, ut etiam quibusdam Principibus imposuerit, & Lusitanorum animos maximoperè excitaverit; qui postmodum detectus & ad triremes Neapoli applicatus, in Hispania demum extinctus est.

In Arragonia 14. Junii quædam campana spontè sonat, futurorum malorum prænuncia.

Ostenda urbs Flandriæ maritima ab Ordinibus Batavicis detenta ineunte Julio ab Alberto Archi-Duce obsideri cœpta, quæ in tertium annum fortissimè restitit, quia

obsessis mare claudi non potuit, per quod
semper commeatum, novumque militem
receperunt, emissis defessis & vulneratis.
RAMI CALVINIANÆ ET LUTHERA-
NÆ HÆRESIS, INITIO SÆCULI
Decimi septimi pullulantes.

METAPHORISTÆ. Sic dicti, quia do-
cuerunt, Filium Dei non esse propriè Ver-
bum aut imaginem Patris, sed tantum metapho-
ricè: Inter hos Metaphoristas fuit præcipuus
unus Daniel Chamærius Monliensis Minister,
qui non tantum titulum Verbi Divini Jesu
Christo eripere, sed & affirmare ausus fuit, *Chamæ-
rius* in infantia sua cum Matre sua ineptivisse,
sicut & alii ineptire solent, adeò nimirum bla-
spheumus iste in ordinem purarum creaturarum
redigit Filium Dei, ut inter filios hominum ine-
ptientes numeret: Similes ineptas metaphoras
adhibent in explicandâ Eucharistiâ, apud quos
sumptio Eucharistiæ non est nisi metaphorica tan-
tum comestio. Fuit porro Chamærius homo elo-
quio facundus, neque indoctus, sed ambitiosissimus
&que & seditiosissimus rabula, qui nunquam non
urbes concivit, ubi illum adesse contigit, bel-
lum continuò ac cædes intonans, donec anno
1621. in civitate Montalbanâ dum feris ma-
ledicendi Regem Ludovicum, qui tunc obsidio-
ne urbem cinxerat, planè efferatus ad urbis mu-
ros deferretur, ut milites in rebellionè obfirma-
ret.

ret, in ipso muro subito ac fortuito e castris emis-
so tormenti aenei ictu, fœdissimam animam, iras
& flammam spirantem, prius evomuit, quàm
ictum in pinguissimo abdomine sensit.

ANTI-PURITANI Sunt Angli quidam,
Protestantes, qui cum ad Luther-Calvinistarum
classem pertineant, Puritanos ne de nomine qui-
dem vel nôsse, vel audire volunt, quibus tamen
magna necessitudo intercedit, cum Laicocephali-
lis superioris sæculi in Anglia pro Pontifice Ec-
clesiæ Universalis Capite rejecto, Laico Regi aut
Reginæ tanquam Capiti in omnibus etiam ad
Ecclesiam & religionem spectantibus sese subji-
cientes.

**PSEUDO-IRENICI, seu FALSI PACI-
FICATORES, aut PACIFICI,** Sic dicun-
tur omnes illi, qui pacis aliquod studium præse-
ferunt, & primo intuitu propius ab Ecclesiâ
Catholicâ abesse videntur, & ad ejus gremium
facilius, quàm ceteri errantes posse reduci, qui
non tam malitiâ & obfirmatione, quàm igno-
rantia & naturali quâdam animi simplicitate ac
facilitate suam istam pacis speciem suffulciunt.
Verùm in hoc tempore, si ignorantia præponderet
malignitas, hic error omnium ferè errorum per-
niciosissimus est; tales enim cum immaculatâ ve-
ræ Ecclesiæ veste putida hereticorum pannicu-
lamenta consuunt falsæ pacis pretextu. Sic do-
cent aliqui Pseudo-Irenici Calvinistæ, Ecclesiam

Calvinisticam non esse alienam à Catholica, fidei veritatem nullis dicunt esse permixtam erroribus, & ipsam Ecclesiam de veritate iudicare, interpretari, scripturas explicare posse ac debere: Fatentur etiam præter Scripturam admittendas esse Traditiones & plura similia cum Catholicis communia loquuntur, sed non cum animo Catholico, fucatam tantum pacem fabricantes in incude simulationis, & mendacii, & fraudis, ad quos pertinet illa Dei O. M. apud Jeremiam queritonia: Et curabant contritionem filiarum populi mei cum ignominia dicentes, Pax, pax! & non erat pax, confusi sunt, quia abominationem fecerunt, quin potius confusione non sunt confusi, & erubescere nescierunt, quamobrem cadent inter ruentes, in tempore visitationis suæ corruent, dicit Dominus. Jer. 6. c. v. 14.

ARMINIANI Nomen obtinuerunt ab Arminio Calviniano, Theologia in Academia Leidensi Professore, qui in multis à Calvinistis discrepavit, in eo tamen concors fuit, quod esset Pontificiæ Sedis hostis infensissimus.

WORSTIANI à Worstio Steinfurtenfis Ecclesiæ Calvinianæ ministro primario & postea in Leidensi Universitate primario Professore.

1. Blasphemavit Worstius contra simplicitatem Dei, in eoque admittit principium aliquod mutabilitatis, quod ait esse voluntatem Dei, cujus respectu modo hæc, modo illa facere possit.

2. Bla-

2. Blasphematur individuum Dei magnitudinem, & reprehendens S. Augustinum, quod Deum dicat magnum sine quantitate, hæc adjungit: Mirum videtur esse paradoxon, Deum sic omnis quantitatis expertem esse, ut totus sit substantialiter in re qualibet, etiam minimâ, itaque etiam in antro scarbæi, aut in apice unius pili; hoc enim esset, magnam & amplissimam Dei essentiam in angustum cogere, sive ex maximo & immenso Deo minimum facere.

3. Blasphematur infinitatem Dei, immensitatem & immutabilitatem, de quibus omnibus valde blasphemias propositiones editas à Worstio, ostendit Gualterius in Collatione veterum errorum cum novis Calvinianis.

Et mira res, & magis ridicula concordia Calvinistarum, quàm concors Sampsoniacarum vulpium colligatarum unio, reperiri multos inter Calvinistas, quales erant Steinfurtenses Comites & Ordines Belgii confederati, qui Worstium tanquam incomparabilem Calvinisticæ prætentæ religionis Atlantem in cælum efferunt, & esse econtra (quales Angli fuerunt) à quibus Worstius expulsus est, qui linguâ & calamo eum dilacerant, monstrum horribile, pestem crudelissimam, blasphematorem, schismaticum, hæreticum, Judeum, Turcam, Ethnicum, Atheum cognominantes.

Sic nimirum spiritus mendacii loquitur in ore Prophetarum suorum, sic sibi met consonat in tuis suis.

SIBANDRINI Dicti à Sibandro Lubberto, uno ex rigidioribus Calvini sectatoribus, qui inter alia blasphemata insuper asserere ausus est:

1. Christum non incessisse eadem virtutis ac sanctitatis viam, quam nobis monstravit.
2. Christum non esse adeptum eam felicitatem, quam aliis promisit.
3. Christum velle, ut omnes firmiter credant se electos esse, licet hoc falsum sit.
4. Fidem unam, quatenus una est, nullo modo nobis imputari ad justitiam.
5. Eandem fidem non esse, saltem juxta Pontificios justitiam nobis inherentem.
6. Pœnitentiam esse simpliciter posteriorem justificatione.

✻(1602.)✻ Exoritur hoc anno ingens controversia de auxiliis gratiæ inter PP. Societatis Jesu, & PP. Dominicanos. Instituuntur proinde hac de materia coram Pontifice & Cardinalibus acerrimæ disputationes, deputatis ex utraque parte viris exquisitissimis, doctissimis, ac simul religiosissimis ardore summo, sed & labore summo, quæ postea duravit non anno uno, nec sub eodem Pontifice, nec ab iisdem Doctoribus; cunctis tamen decisioni Pontificis sese submittentibus. Rex

Rex Æthiopiæ cum suis avidè accipit fidem Romanam quam eidem prædicabat, & declarabat P. Paëtz Societatis JEsu.

Henricus IV. Rex Galliarum edictum in duella promulgat, quibus intra paucos menses quatuor virorum nobilium millia sublata esse ferebantur.

Dux Mercurius magnâ gratulatione à Rudolpho Imperatore exceptus ob rem præclarè gestam contra Turcas in Hungaria redire parat in Galliam, ibi idoneum equitatum conscripturus, ad domandos Turcas, Norimbergæ acutâ febris correptus interiit. Auditâ ejus morte Ottomanii Alban Regalem receperunt, Christiani vice versâ tentârunt Budam, sed huic oppositum Pestum duntaxat obtinuerunt cum ingenti prædâ Germanorum, & majori gloria Caroli Gonzagæ, Ducis Nivernensis, qui fortiter hic depugnans illustri plagâ vulneratus est.

In Galliâ Carolus Gontaldus Dux Birounius Par & Mareschallus Franciæ vir audax & inquietus conjuratione in Regem detectâ publicè capite plectitur: Bullionius autem Calvinianus fugâ elabitur Heidelbergam ad Palatinum, ubi Protestantium operâ anno 1606. Henrico reconciliatus est. Carolus quoque Valesius, Caroli

IX. nothus ejusdem conspirationis reus conjectus est in carcerem, sed inde dimissus & veniâ donatus, mox post biennium iterum conjurationis postulatus in Bastilia annis 12. detentus, carcerem suum mutavit in scholam, ex qua exiit doctior & sapientior.

✱(1603.)✱ Elisabetha Angliæ Regina, sicut vixerat, ita & moritur, diversissimarum sectarum mater & nutrix, die 4. Aprilis, anno ætatis septuagesimo, foemina egregiis à naturâ dotibus ornata, nisi eas astutia, & hæresis, & atrox odium ac crudelis insectatio Catholicorum fædasset. Successit ei tam jure sanguinis (quippe Margarithæ pronepos, quæ Henrici VIII. Regis soror major fuit) quam ex testamento Elisabethæ Jacobus ejus nominis Scotiæ VI, & Angliæ I. Rex, qui se Regem majoris Britanniæ nominavit, eò quòd totam Insulam ditione complecteretur, quæ vix unquam hætenus unicum Dominum passa erat. Parentes Jacobus habuit Catholicos, & matrem propè Martyrem, ut planè mirum videri possit, voluisse illum & hæresin sectari, & Catholicos insectari. Confestim verò ut ex Scotia in Angliam venit, pestis sævissima totam Angliam pervasit, magnâ hominum

NUM

num mortalitate, & in eum ac ejus progeniem detecta est conjuratio, cujus auctores viri illustres partim supplicio affecti, partim perpetuis carceribus damnati fuere.

Post adventum porrò hujus Regis celebratum est in Angliâ eodem adhuc anno Londini conciliabulum a ministris Anglicanis, in quo editi sunt 141. canones, quorum omnium primo confirmatus est Primatus Regis etiam in rebus Ecclesiasticis & auctoritas supremi Capitis Ecclesiæ: cæterorum autem canonum tam exiguus est valor apud Calvinistas (pro libitu suo aliis tenaciter iis adhærentibus, aliis profus adversantibus) ut verisimilius sit dicere, Babylonicæ turris structores fuisse in confusione linguarum factâ unanimes, quam Calvinistas in hoc conciliabulo in fidei & confessionis suæ Calvinianæ unionem coaluisse.

In Gallia quoque Vapinci in Delphinatu in mense Octobri celebratum est conventiculum Calvinianorum, præside Daniele Chamerio ministro Montiliensi, in quo inter alia egregii illi Theologi statuerunt, baptismum infantium a Proponentibus collatum (*Proponentes* vocant ministerii candidatos, qui in procinctu sunt, adipiscendæ manuum impositionis) nullius esse

esse valoris, ac proinde à Ministris ipsi^s reiterandum. Interuerunt in eodem conciliabulo congregati illi Patres (secundum carnem scilicet, non autem secundum spiritum Patres appellandi) Confessioni suæ hunc novum articulum: *Romanum Pontificem esse ipsissimum Antichristum*: Tam parum scientes Christum, quam Antichristum. Irritatus illorum effronti impudentiâ Henricus Rex Christianissimus, severissimè prohibuit, ne quid ejusmodi suis scriptis impudentissimi homines divulgare aut garrere præsumerent.

In Hungaria Christianus exercitus, Duce Colnitio Turcas prælio profligat, & Christiani Hatuanum recipiunt.

Moyfes Sículus Arianæ sectæ Turcarum copiis Transylvaniam occupat, & Catholicam fidem ibidem evertere conatur, sed à Georgio Basta, Cæsarianarum copiarum Duce iteratò profligatur, ac tandem interimitur.

Constantinopolitani tumultuantur, & cubicularii Mahometis tanquam auctores malæ administrationis interficiuntur; & Mahometes III. paulò post extinguitur, peste, cui Achmetes annum ætatis decimum quartum ingressus succedit.

Hoc quoque anno in Hispania mortua est

est

est pientissima femina Maria, Caroli V. Imperatoris filia, Maximiliani II. olim uxor, & Rudolphi II. ac Mathiæ Imperatorum mater.

✽(1604.)✽ Henricus IV. Rex Galliarum hoc anno Petrum Cotonum Jesuitam sibi à confessionibus & concionibus acciuit, quem filii sui instar dilexit, & ut patrem coluit, multis licet contranitentibus, nec multò post Societatem Jesu, quam (uti sæpe professus est coram testibus omni exceptione majoribus) impulsus calumniis hæreticorum & malevolorum Catholicorum ex Franciâ ejecerat, postliminiò recepit in regno & pectore, eamque sic deinceps amavit, & tantis cumulavit beneficiis, ut tam inexpectatâ tanti Principis benevolentiam & gratiam non uno tantum exilio redimendam judicarent. Hanc autem hoc anno non tantum in quatuordecim urbibus Franciæ restituit, sed & in palatio suo, & in incunabulis suis Flexiæ collocavit, ubi Collegium sic ditavit, & rebus omnibus instituit, ut nullum statutum sit in hoc regno magnificentius, & quod conditoris sui pietatem cum magnificentiam conjunctam nobilius eloquatur. Jussit insuper anno sequenti infamem illam pyramidem excitatam in areâ domus
Petri

Petri Castelli perduellis non tam ad percussoris, quam Jesuitarum innocentium ignominiam disjici, ut sic publicum exhiberet innocentia eorum testimonium. Quod Regis æquissimi judicium omnibus Senatûs-Consultis prævaluit: Voluitque Rex ita confringi infamem pyramidem, ut nec littera legi ultra posset.

Mauritius in Belgio dum fingit ferre suppetias Ostendæ, quam premebat graviter Ambrosius Spinola Genuensis, Dux sui temporis belli peritissimus, Slusas vicinum oppidum capit, ut jacturam Ostendæ refarciret. Dedita est ergo Ostendæ, XI. Kalend. Octobris, cum totos 39. menses tenuisset obsidio, neque jam urbs videretur, sed urbis cadaver sine domibus, ac propè sine solo. In ea obsidione 150. hominum millia periisse, uno mense quinquaginta millia globorum ex majoribus tormentis explosa esse perhibentur. Tanta fuit Belgarum in unius oppidi propugnatione & oppugnatione pertinacia.

Pax inter Anglos & Hispanos coalescit, neque tamen aliter Catholici beneficio pacis fruuntur in Angliâ, quam quòd carceribus quidem dimissi fuerint Sacerdotes, si tamen vel redirent, vel auderent de novo Sacramenta administrare, & Missam facere, multò gravius plecterentur.

Turcæ

Turcæ receperunt hoc anno Pestum atque Hatuanum, loca panico metu a præfidiariis Christianis deserta.

Stephanus Bockaius Transylvaniam invadit, & magnam ejus partem sibi appropriat, adjuncto Bethlemo Gabore contra Cæsarianos audacior effectus.

Carolo Svecico jam antè contra Sigismundum Regem legitimum electo Regi, Sveci hoc anno regnum plenariè ejusque hæredibus masculis confirmant.

✽(1605.)✽ Clemens VIII. obiit pienssimè, postquam annis 13. & 30. diebus Ecclesiam sanctissimè gubernasset, cui substitutus est Alexander Medicæus Cardinalis, dictus Leo XI Sed hoc intra paucos dies mortuo, eligitur in Pontificem Camillus Brughesius Senensis Cardinalis, dictusque est Paulus V., sub quo controversia inter Patres Societatis Jesu & Patres Dominicanos de gratiæ auxiliis & libero arbitrio sub Clemente agitari inchoata, ita composita est, ut liberum esset utrique parti, suam in scholis opinionem modestè tueri sine alterius condemnatione.

Poloni cruento utrimque prælio profli-gant Svecum ad Rigam Livoniæ.

Turcæ in Hungaria occupant Strigoniũ.
In Moschovia Demetrius frater Theo-dori

dori Ducis Moschoviæ adjutus à Polonis
folium Ducale consequitur.

In Belgio Spinola plures civitates cum
Comite Bucquoio recuperat.

In Hispania Philippus IV. nascitur.

In Transylvania Bochajus tumultuatur,
& contra Rudolphum Cæsarem arma cor-
ripit.

Hoc anno in mense Octobri tanta fuit
eclipsis solis, ut multis in locis die velut
in noctem converso, rustici & mercenarii
desertis operis fugâ in domos se recipe-
rent, & multi mortales turbatas leges na-
turæ inclamarent.

In Indiâ Orientali Rex Serræ Leænæ,
& duo ejus fratres ac quatuor liberi bap-
tizantur à Balthasare Barreira Societatis
Jesu.

In Anglia Londini detegitur conspiratio
pulveraria contra Regem & Parlamentum
inita, quâ Robertus Catesbius & Thomas
Percius Angli nobiles cum pluribus aliis,
iisq; fermè omnibus Catholicis conjurâ-
runt Regem Jacobum & plerosque Angliæ
Proceres tormentario pulvere efferre &
excutere; & extulissent, nisi, patefactis
mirabiliter eorum consiliis, Deus osten-
disset, veram sinceramque fidem non au-
geri hæreticorum sanguine, sed Catholi-
corum

corum. Inter cæteros etiam captus est Henricus Carnerus è Societate JEsu Sacerdos septuagenarius, & suffocatus atque dissectus, quod (ut ipsi rei conjurationis fassi sunt) hujus conjurationis notitiam acceperit in pœnitentiæ Sacramento; & non manifestaverit, quamvis id auctoribus omnibus modis dissuaserit. Ejus ex dissecto corpore sanguinis gutta in spicam tritici decidens ejusdem veram effigiem cum corona & cruce ad vivum miraculosè depinxit, quare à plerisque pro Martyre cultus est, utpotè quem Deus ipse tanto miraculo depinxisset.

✱(1606.)✱ Pontificem inter & rempublicam Venetam gravis exoritur lis ob quædam jura, quæ sua esse ajebat Paulus & Senatus negabat, eoque res processit ut univèrsus status Venetus subjiceretur interdicto. Impedivìt tamen Senatus ne id ex juris formulâ innotesceret, quod tamen resciri cum viri aliqui religiosi missi Romam nuncio voluissent recessere Venetiis, inter hos ad observantiam exhibendam sedi Pontificiæ excesserunt etiam Patres Societatis JEsu, propterea in illos, omiſſis aliis, editum est atrox decretum à senatu ne unquam de iis revocandis agere fas esset in senatu.

Idem

Idem Paulus V. Pontifex decreto inhi-
buit hoc anno disputationes institui & li-
bros scribere de controversia inter PP.
Dominicanos & PP. Societatis de utriusq;
partis opinione circa auxilia gratiæ, sed
eas prohibitiones Janseniani magno Ec-
clesiæ damno violavêre, atque ut confu-
tari possent, Catholicos ut idem facerent
propè nolentes coëgerunt.

Demetrius magnus Dux Moschoviæ
sub prætextu quod Polonis faveret, &
cum Pontifice ac Jesuitis de mutanda re-
ligione egisset, à suis trucidatur & in ejus
locum, quidam Basilius Joannis cogno-
mento Suiskius, subrogatur.

Anglia & Scotia vehementer pertur-
batur dum novos ritus Anglicos Rex Ja-
cobus in Scotiam vellet inducere.

In Polonia quoque hæretici in Sigis-
mundum Regem conspirant, parati eum
exauctorare, nisi quibusdam articulis val-
de absurdis subscriberet, quos tamen Rex
Magnanimus fortiter rejecit, & Ecclesiæ,
Catholicæ honorem quantum potuit pro
viribus defendit, etiam armis, quibus de-
mum ferociam perducillum compescuit &
domuit.

Moritur hoc anno Lovanii Justus Lip-
sius magnum litterarum rei que Christianæ
decus & ornamentum. 1607.

✱(1607.)✱ Lis Veneta magni momenti & quæ vergebat in schisma hoc anno ab Henrico IV. Rege Galliaë composita est per Cardinales Joyosam & Perroonium, quanquam autem peteret Joyosa & urgeret Pontifex & Henricus, ut Jesuitæ reciperentur, id tamen impetrare non potuerunt, Venetis paratis potius ejurare Pontificem & cum eo omne fœdus quam hos admittere; itaque aliquamdiu adhuc iræ & tempori cedendum fuit; & sufficiebat tunc à schismate tam illustrem rempublicam servare.

Donaverda civitas Imperii Lutheranismò infecta & nidus hæreticorum, insurgit contra Catholicos & Abbatem S. Crucis Sacerdotesque Catholicos in quadam processione valde petulanter & malè tractat, ideoque ab Imperatore proscribitur & à Maximiliano Duce Bavariæ, annuente Cæsare, occupata suâ libertate privatur.

In Polonia hæretici iterum contra Regem rebellant, iterumque vincuntur.

Carolus Svecus contra Sigismundum electus & jam inauguratus, huic etiam Livoniam eripere tentat & fœdè eam devastat. Jam tamen minùs timendus, quia hostis denunciatus, neque par fortitudine Sigismundo.

In

In Belgio jacta sunt fundamenta pacis inter Albertum & Belgicos Ordines, quando ille jussus est, ut cum his tanquam cum libera republica ageretur. Factis induciis per octo menses, quibus mirum est quam oblectati sint heterodoxi.

Denique hoc anno mortuus est anno ætatis sexagesimo nono Cæsar Cardinalis Baronius, quem Centuriatorum licentiæ & fraudibus Deus objecit, unum omnibus parem gladiatoribus Centuriatis: fuit is magnæ eruditionis, sed sanctimonix excellentioris, qui eodem ardore summum Pontificatum à se depulit, quo alii sæpe prensant.

✱(1608.)✱ Sigismundus Ragoekius Transylvaniæ spontè cedit, tot labores ac turbas pertæsus: Eamque sibi vendicat Gabriel Battorius, & quanquam piè & Catholicè educatus, defecit tamen ad hæreticos, & Turcis simul sese subjecit.

Romam ad obsequium Sedi Apostolicæ præstandum veniunt Carolus Gonzaga Dux Nivernensis nomine Henrici IV. & Legatus Regis Congi.

Pax inter Hispanos & Batavos nequit coalescere, quòd illi hos ab Indiis arcere volebant, quod tamen maximè hi intendebant. Qui etiam hoc anno Legatos recepere

cepere à Rege Sionis seu Siami potentissimo, qui bellatorum 300. millia habebat, ac bis mille elephantos, & cui quinque Reges parebant; tantæ erant jam tum Batavi apud Indos æstimationis.

Rudolphus Imp. & Mathias Archi-Dux inter se dissident, & ventum esset ad arma paratis jam utrinque copiis, nisi Legato Pontificio interveniente Rudolphus pacis amantior cessisset Archi-Duci.

Paulus V. Pontifex S. Franciscam Romanam refert ritu solenni in numerum Sanctorum, & Ordinem Equitum Sanguinis Christi à Vincentio Mantuæ Duce institutum confirmat. Ordo quoque Equitum S. Mariæ de monte Carmelo ab Henrico IV. Galliarum Rege restauratur. Hi Equites debent esse numero centum, & uxores ducere possunt, eorumque ornatus illustris est & pius, qui que semper eos admoneat de cultu B. M. V. & ejus patrocinio.

✽(1609.)✽ In Germania Protestantes bellum contra Cæsarem & Catholicos movent, seque *Correspondentes* dicunt; Catholici vicissim foedus inter se ineunt, quod *Ligam Catholicam* vocant.

Ad Instantiam Henrici IV. Galliarum Regis Patres Societatis Jesu anno p
M dente

dente Constantinopolim missi, hoc anno Galatæ stabile Collegium à Turcis accipiunt.

In Perside fides Catholica propagatur, & Rex Persarum legationem ad Pontificem Paulum V. mittit. Debeatur hic fructus Goënsi Archi-Episcopo Alexio Meneho Augustiniano, cum Ordinis ejusdem viris egregiis, quibus se Carmelitæ Discalceati conjungere.

Dux Juliacensis & Clivensis Guilielmus absque prole moritur, cujus hæreditatem prestant Marchio Brandenburgicus & Dux Neoburgensis: illum armis adjuvant Lutherani, huic Principes Catholici optulantur.

Iterum ad annos duodecim induciæ fiunt inter Batavos & Hispanos, quia pax componi non poterat.

Rex Poloniæ Sigismundus Carolum Svecum fortiter arcet à Livonia & aliquot arcibus captis sæpius profligatum victumque fatigat.

Similiter & Moschis, quos accerimos adversarios Sveco confœderatos habuit, præclarè resistit, & Schmolenskum obsidet.

Mauri conjurationis rei & pervicacis impietatis totâ Hispaniâ exesse jubentur, expul-

expulsiq̄ue sunt anno sequenti novies centena millia.

Austriacis, Bohemis, Silesiis, religionis libertas permittitur, magno Provinciarum illarum malo, uti eventus docuit.

✱(1610.)✱ Post plura hostiliter acta prætensores Ducatûs Juliacensis & Cliven- sis tandem depositis armis rem totam committunt dirimendam iudicibus delegatis, Coloniam in hunc finem convocatis.

Paulus V. in Sanctorum numerum refert S. Carolum Borromæum.

Ordo Monialium Visitationis Beatissimæ Virginis Mariæ à S. Francisco Salesio instituitur.

Polonis hic annus extitit felicissimus, reportatis variis de Moscho victoriis.

Philippus III. Hispaniarum Rex, rogatus suppetias à Xequo Seripho adversus fratrem suum Zidanum, accepit Lorchiam, munitissimum Africæ propugnaculum, atq̄ue Hispanis hætenus perinsum, quod satis magnis auxiliis non poterat redimi & vendicari.

Henricus Franciæ & Navarræ Rex Christianissimus dum jam à multis annis altam prudentiâ suâ ac vigilantîâ toto regno pacem conservasset, & paulò antè motus quibusdam secretis rationibus, florentissi-

num & omnibus rebus ad magnam expeditionem instructissimum exercitum comparasset, quo metum cunctis Principibus iniecit, ignaris, quò tandem tanti apparatus moles se verteret, in ipso ferè prociñtu, postquam die 13. Maji Mariam conjugem solennibus inaugurationis ritibus ingenti pompâ apud Santdyonisium coronâ Regiâ insignivisset, dum postri die per urbem Lutetiam contemplaturus magnificentissimum apparatus, quo Reginam de more regiam urbem ingredientem excepturus esset, rhedâ vectus obambulare, à sicario perdidissimo, vili Ludimagistro Francisco Ravalliaco Inculismensi intra ipsam rhedam, ictu cultri gemino, sinistro lateri ad regionem cordis illato, perimitur 14. Maji, anno ætatis 57, regni 21. nondum absoluto. Sic periit Henricus IV. verè *Magnus* totius Orbis consensu cognominatus. Cor Regis ex ipsius olim decreto consignatum est Patribus Societatis Jesu deferendum ad Collegium Flexianum ab eo regiè fundatum, & corpus solenni pompâ ad Mausoleum Santdyonisianum. Ex percussore nihil extortum acerbissimis quæstionibus, nisi, illum insaniisse; in eum nihilominùs resinâ, plumbo, sulphure, forcipibus candentibus, equisque decus-

fatis

fatis sævitum est : obtulerunt etiam se la-
miones Parisienses ad eum vivum excori-
andum, sic ut ei vita ad subeunda reliqua
tormenta superesset : sed laudato eorum
in Principem suum amore, pœna rejecta
est, quæ barbaros superet : Supplicium
tamen hujus instrumenti atrox & Sathanæ
tale fuit : Primò forcipibus candentibus
inustæ sunt illi mammæ, brachia, femora,
ac suræ ; manus dextera cultrum tenens
parricidii abominabile instrumentum, igne
sulphureo concremata est : in partes for-
cipibus inustas, plumbum liquefactum,
oleum fervens, ac resina accensa infusa est,
quibus peractis corpus ejus à quatuor
equis distractum, membra igne consum-
pta cum corpore, & cineres in ventum di-
persi ; bona fisco adjudicata, domus fun-
ditus everfa, parentes in exilium amanda-
ti, & nomen mutare jussi, ad perpetuam
tanti facinoris memoriam sepeliendam.

Statim parenti suo Henrico successit
Ludovicus XIII., qui deberet esse XVI.
quia qui primâ Regum stirpe Merovingiâ
tres Clodovæi regnârunt, iidem sunt Lu-
dovici, sive Hludovici, aut Hludovei apud
priscos auctores nuncupati, initio tamen
sumpto à Ludovico Pio Rege & Impera-
tore filii Caroli Magni, ut plerumque su-

mitur, hic XIII. dicendus est, qui dum patri successit, annum ætatis nonum necdum adimpleverat, unde regni administratio collata est Reginae ejus matri, donec filius adolesceret, qui interim Octobri sequenti Rhemis inauguratus & Chrismate inunctus est à Cardinale Jojeusio, qui eundem etiam baptizaverat.

Illicò post mortem Henrici, & sub initium regni Ludovici iterum cœpti sunt Jesuitæ à malevolis exagitari, & flammis addictus est Joannis Mariani liber de Rege & Regis institutione, interdictus est Roberti Cardinalis Bellarmini tractatus de potestate Romani Pontificis; sed impedita est edicti promulgatio, & de emissio edicto Romæ se Regina purgavit. Tum quoque cautum est deinceps prudenter à Societate Jesu, ne quis imposterum scribendo, libros edendo, aut theses proponendo in hos lapides impingeret. Ludovicus tamen, quidquid contra Societatem adniterentur adversarii, edicto suo Patrum innocentiae prospexit, neque passus est calumnias & invidiam adversus veritatem & scientiam prævalere.

†

SE.

SECTÆ DIVERSÆ, LUTHERI ET
CALVINI MONSTROSI ABORTUS
Circa hæc tempora in Hollan-
dia nati.

GOMMARISTÆ à Gommaro dicti, qui
in Conciliabulo Hollandico inter alios mi-
nistros convocatos anno 1608. suos quoque er-
rores propalavit: Primus fuit, posse hominem
perire defectu misericordiæ divinæ.

2. Deum solâ suâ voluntate, hoc est, nul-
lâ habitâ peccati ratione, quorundam reproba-
tionem absolutè decrevisse.

3. Jesum Christum non pro omnibus esse
mortuum.

4. Hominem non posse divinæ gratiæ resistere.

5. Eos, qui semel crediderunt, non posse suâ
culpâ & in gentibus peccatis Dei gratiâ excidere.

Hos articulos Gommarus postmodum audaciùs
proposuit in nationali synodo Dordracena, in quâ
Gommaristæ fortiores omnes Arminianos, Ar-
minii affectas, & cujus in Lugdunensi cathedra
Gommarus antecessor erat, excommunicarunt
& deposuerunt. Fuerunt sibi porrò Arminia-
ni & Gommaristæ insensissima duæ sectæ, libellis
huc illucque discurrentibus, & militibus armis,
calamis scilicet & ensibus confertis, captis utrim-
que urbibus, tumultibus magnis, præliis & in-
terneccionibus infames & detestabiles.

HADRIANISTÆ Dicti ab Hadriano Bungenfi, qui sub idem tempus aliam incedens viam (quænam etiam dolosi Cerastis adinstar) ad Arminianos propius, quam Gommari-stas accessit, & sequentes errores sparsit.

1. Peccatum originis non esse peccatum, sed tantum occasionem peccati.
2. Magnam Dei misericordiam nihil esse, nisi solam boni occasionem, quam homines admittere possunt, aut rejicere.
3. Fidem per misericordiae virtutem esse proprium hominis opus.
4. Dei quidem prævisionem esse, Deum omnia prævidere, non operari tamen in hominibus aut personis particularibus, quas in consilio seu libero arbitrio suo reliquit.
5. Fideles aut credentes filios Dei posse in hac vita perfectè mandata Dei adimplere, licet id non præstent.
6. Posse filios Dei cadere, & gratiâ ac salu-tari misericordiâ excidere, & sic damnari.
7. Justificationis apud Deum causam ori-ginalem esse Jesu Christi passionem, obedi-entia tamen opera esse primam hujus justificationis originem.

CORNARTISTÆ Nomenclaturam suam acceperunt à Theodoro Cornartio, Comitiorum Hollandicorum Secretario, quo licet vitâ functo anno 1595. ejus tamen hæresis superstes latè per Hollan-

Hollandiam grassari cœpit circa hæc tempora.
Præcipuus ejus error erat in abnegando peccato
originali.

DE PSEUDO-MICHAELE THURINGIO.

IN urbe Langensalz Provinciæ Thuringicæ
Ludirectoris Langensalzensis filius fuit, & E-
zechielis Medenensis nomen sibi assumens, matrē
insuper, quæ Barbara dicebatur, mutato no-
mine, appellans Mariam de Meden, consocia-
tis sibi Isaia Christi, & Nicolao Grosbolt, unâ
cum duobus pueris inusitata deliramenta pro-
mulgavit & propugnavit.

1. Se esse magnum illum Principem Michaë-
lem, aliàs Verbum Dei nuncupatum.

2. Non unum duntaxat esse Verbum DEI,
scilicet essentielle æternum & vivum, quod est
Christus JESUS, sed & alterum præterea Verbum
vocale, scriptum & prædicatum, idque nullius
esse momenti.

3. Suam, sociorumq; doctrinam sibi in som-
no tradi, occultâ revelatione Spiritus Sancti.

4. Se ipsos legem Dei perfectè adimplere, ei-
que in omnibus satisfacere.

5. Ministerii verbi officium non esse à Deo,
quando per homines peccatores exercetur.

6. Baptismum à Lutheranis administrari so-
litum esse veneficium, cum verus baptismus per
Spiritus Dei perfici debeat.

M 5

7. Filios

7. Filios suos naturâ sanctos esse, & ideo non egere Baptismo, quòd ab ipsis, qui peccati omnis expertes essent, progeniti sint.

8. Cœnam in Lutheranis Ecclesiis fieri solitam non esse veram cœnam, sed veneficium, veram autem esse eam, de qua in Apocalypsi: Ecce sto ad ostium & pulso, si quis audièrit vocem meam, & aperuerit mihi januam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo.

9. Ecclesiam Christianam debere in terris esse sanctam, & maculæ expertem, & quod stultissimum fuit, asseribat somniator Isaiam Christi, aliàs cognominatum Stifel, esse veram Ecclesiam illum quippè esse unicam Sponsæ Christi veram effigiem.

10. Christum in se personaliter atque essentialiter existere, seq̃, quòd esset Magnus Princeps Michaël, suo in corpore eandem carnem gerere, quam Christus in Virginis Mariæ utero sumpserat, & in qua passus sit, eâque ratione quacunque ipse faceret, Christum unâ cum ipso facere, ac se propterea absq̃ peccato esse.

11. Se cum sociis suis Pseudo-Michaëlistis propter personalem cohabitationem Christi esse immortales.

12. Nullam esse resurrectionem mortuorum, nullam vitam æternam; sibi quidem & asseclis suis Pseudo-Michaëlistis semel moriendum esse, Christum verò ipsis pollicitum esse, fore ut in suis
veris

veris corporibus vita æterna gaudio perfecte fruantur. Sic Pseudo-Michaël ille Land-salzheimensis Ludi-Magistri filius delirabat: Quod ubi Dresdense Consistorium cognovit, comprehendendi hominem, adducique jussit unà cum sociis: interrogatus autem à Consistorio, Scripturæ sacræ testimonio sese tuitus est: Demùm jubentē Presidi Consistorii, ut aliqua miracula ederet, ad conciliandam suis dictis fidem, superciliosè respondit: Generatio nequam signum quærit, & non dabitur ei. Quid de hoc phantastico Michaële tandem statutum sit, aut quò deveniret, non reperitur.

DE ARTICULIS BRANDENBURGICIS.

ANno 1614. mense Februario Elector Brandenburgensis, cum Lutheranos & Calvinistas suæ ditionis assiduis contentionibus tam ultra, quam citra Oderam digladiari cerneret, jussit cunctos suæ ditionis ministros Evangelium deinceps juxta Confessionis Augustanæ, ejusq; apologiæ correctionem prædicare, constitutis sequentibus articulis.

1. Primus est, imagines è suis templis exterminandas.

2. Altaria demolienda, & in eorum locum die cœnæ mensas ligneas substituendas, eas quidem panno nigro, albâq; mappâ cooperatas.

3. Statuas & cruces rejiciendas.

M 6

4. In

4. In locum hostiarum die cœnæ tostis panis frustulis utendum in longiora frusta dissectis, quæ in pelvi, discovæ majori cœnam suscepturis offerantur: hi verò panem suis manibus sumant, frangant & comedant.
5. In cœnâ calicibus utendum non esse, sed pateris & scyphis.
6. Nullas preces ante collectam fundendas esse.
7. Superpelliceis utendum non esse,
8. Neq; candelis.
9. Nullum linteum aut umbellam iis, qui se ad sumendam cœnam offerrent, superponendam.
10. Cœnam sumentibus nequaquam flectenda esse genua, tametsi in ea Christus existeret.
11. Nullum crucis signum post benedictionem faciendum.
12. Terga ministris minimè vertenda.
13. Nec preces, nec Epistolas cani debere, sed legi. (rem.)
14. Abjiciendam esse confessionem auriculari.
15. Dum nomen JESU profertur, nec genu flectendum, nec caput aperiendum esse.
16. Preces altâ voce, & non submissâ fundendas esse.
17. Cœnam ægrotis minimè tribuendam esse, præsertim tempore pestis, ob periculum, quod deferenti imminere potest.
18. Amovendos è templis fontes baptismalis, &

Et in eorum locum subroganda esse vasa manibus abluendis apposita.

19. Nullum in templis epitaphium tolerandum, Et nullam Crucifixi imaginem.

20. Reformandum esse Decalogum ac Catechismum

21. SS. Trinitatem nec sculpturâ, nec picturâ planâ representandam esse.

22. Verba cœnæ rectè exponi, intelligique debere.

23. Solitam diebus Dominicis Epistolarum Et Evangeliorum lectionem Et explicationem abrogandam, legendum verò aliquem Bibliorum textum, Et de eo prædicandum esse.

Voluit quidem Brandenburgicus his articulis veluti nodo Gordio unionis Lutheranos Et Calvinianos suæ ditionis conjungere perpetuo nexu concordie, sed quo eventu id fecerit, docuit tumultus ille, qui Dominicâ Ramorum anni sequentis in Berlinensi urbe Brandenburgici Electoris Princeps contigit, ubi Lutherani ad lapides concurrerunt, Et Calvinianorum Theologorum tum vitreas, tum ligneas fenestras tanto furore confregerunt, ut Gregorius Marchio Brandenburgensis, absente Electore, cum ad pacandam seditionem ex arce descendisset, non modò operam perdidit, sed etiam relictis decem ex suis trucidatis retrogredi compulsus fuerit. Plebs verò Lutherana in eorundem Calvinianorum

Theologorum Domos irrumpens libros dilaceravit, & supellectilem expilavit. Nimirum hi sunt fructus unionis quæsitæ extra Ecclesiam sub uno Capite.

DE PSEUDO-PROPHETA INDIARUM OCCIDENTALIUM.

EO ascenderat nebulonis hujus superbia, ut se Deum terræ, & à Deo cæli missum proclamaret, omnemq; suis sectatoribus impunitatem ac protectionem adversus Christianos promitteret. Suum ipse venenum atrocissimum post annos paucos, nimirum anno 1616. in octo Societatis Jesu Religiosos evomuit, quos illis in regionibus ab ethnicis necandos curavit.

DE BRUNISTIS ET BROCHTUNISTIS.

Vigebat circa hæc tempora in Hollandiâ hæc secta à Bruno Calvinistâ ortum & nomen sortita. Brochtunistarum autem secta fuit una ex præcipuis sectis, in quas Calvinismus in Hollandia sectus est: nimirum Calvinio-Papistarum, Puritanorum, Brunistarum, Brochtunistarum Gommaristarum & Arminianorum, quæ omnes ex diversis hæresibus consarcinatam Confessionem præferebant, & hoc solo concordēs, quòd veram Catholicam Ecclesiam oppugnarent, sagittis parvulorum ferientes & arietantes, cætera sibi invicem inimicissime.

* * *

DE-